

REFERAT Regionsrådet d. 25-03-2020

Mødedato Onsdag d. 25. marts 2020 kl. 14:00

Mødested Mødet afholdes som videomøde

Indholdsfortegnelse

Ansøgertal til gymnasierne i fordelingsudvalg Øst.....	3
Politisk budgetvejledning 2021.....	8
Anlægsoverførsler 2019 til 2020.....	9
Nyt Hospitalsapotek, supplerende business case.....	11
Projekteringsbevilling til ombygning af Søndersøparken 5 Viborg, Sct. Mikkel.....	14
Lukning af Højskolebakken Skals og etablering af fire nye afdelinger i Specialområde Autisme.....	16
Henvendelse fra regionsrådsmedlem Mikkel Rasmussen om tobakssalg på hospitaler, hvor lokale f	19

Punkt 1: Ansøgertal til gymnasierne i fordelingsudvalg Øst

1-30-76-42-19

Resume

Regionsrådet vedtog på møde i januar 2020 at pålægge kapacitetslofter for flere gymnasier i Aarhus-området samt for Skanderborg og Favrskov Gymnasier. Kapacitetslofterne skal godkendes af Undervisningsministeriet, men der er endnu ikke truffet en endelig afgørelse. De endelige ansøgertal for de almengymnasiale uddannelser foreligger nu. Ansøgertallene er opgjort pr. 15. marts 2020.

Forretningsudvalget indstiller,

at regionsrådet indstiller til ministeren, at Aarhus Gymnasiums udbud på Dollerupvej nedlægges, og

at regionsrådet desuden indstiller til ministeren, at denne kapacitet i stedet flyttes til Aarhus Katedralskole, Marselisborg Gymnasium og Skanderborg Gymnasium, sådan at disse gymnasier får hver en ekstra klasse (jf. spor 2 i sagsfremstillingen).

Jacob Isøe Klærke tog forbehold.

Else Kayser tog et foreløbigt forbehold.

Lone Langballe og Nicolaj Bang var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Regionsrådet vedtog på sit møde den 29. januar 2020, at kapaciteten på Skanderborg Gymnasium, Favrskov Gymnasium og fem gymnasier i Aarhus (Marselisborg Gymnasium, Egaa Gymnasium, Aarhus Statsgymnasium, Aarhus Katedralskole og Risskov Gymnasium) bliver sat ned med en klasse i forhold til indeværende års kapacitet.

Udvalg for regional udvikling drøftede på møde den 9. marts 2020 de foreløbige ansøgertal til gymnasierne i Aarhus-området. Da de endelige ansøgertal først ville blive kendt efter den 15. marts, vedtog udvalget at afvente disse tal og afholde et ekstraordinært møde den 23. marts med det formål at behandle ansøgertal og kapacitetslofter.

Desuden har regionsrådsmedlem Steen Thomsen fra Dansk Folkeparti rettet henvendelse til regionsrådet og anmodet om, at regionsrådets beslutning om kapacitetslofter revurderes, således at Skanderborg Gymnasium beholder ni klasser. Henvendelsen er vedlagt.

Det er Undervisningsministeriet, der skal godkende kapacitetsfastsættelsen og herunder de foreslåede kapacitetslofter. Ministeriet har haft kapacitetslofterne i høring hos de berørte gymnasier med høringsfrist den 18. februar 2020, men ministeren har endnu ikke truffet endelig afgørelse. Danske Regioner har på vegne af regionerne kontaktet ministeriet for at få en tilbagemelding på, hvornår der kan forventes en afgørelse, da det ikke har været muligt for administrationen i Region Midtjylland at få en tilbagemelding.

Ansøgningsfristen til ungdomsuddannelserne er nu udløbet, og de endelige ansøgertal er tilgængelige. I henhold til optagelsesbekendtgørelsen skal eleverne senest den 1. maj 2020 have besked om, hvilket gymnasium de har fået reserveret en plads på. Gymnasierne i Region Midtjylland havde oprindeligt aftalt en tidsplan, hvorefter eleverne skulle have besked om reservation af plads den 3. april 2020. Denne tidsplan er nu udskudt i fordelingsudvalg Øst efter ønske fra fordelingsudvalget selv, da man afventer ministerens beslutning vedrørende kapacitetsfastsættelsen. Ifølge den justerede tidsplan skal eleverne have besked senest den 24. april 2020.

Ansøgertal til fordelingsudvalg Øst

De samlede ansøgertal for gymnasierne i fordelingsudvalg Øst fremgår af nedenstående tabel. Tabellen viser den af regionsrådet indstillede kapacitet på mødet i januar, svarende til det beskrevne spor 1 sidst i dagsordenspunktet.

Ansøgertallene er 1. prioritetsansøgere og omfatter også ansøgere, der skal til optagelsesprøve, ikke er erklæret uddannelsesparate, udsætttere (elever, der søger om optagelsen i år, men ønsker at udskyde skolestart til det efterfølgende skoleår) m.v. På baggrund af dette vil der være et ikke ubetydeligt frafald frem til skolestart i august 2020.

Der er ved kapacitetsfastsættelsen regnet med en fordelingsdivisor på 29,5. Ved en fordelingsdivisor forstås det antal elever, der må planlægges med pr. klasse inden skoleårets start. Gymnasierne modtager dog kun tilskud til

maksimalt 28 elever pr. klasse. Gymnasiernes faktiske kapacitet vil med andre ord være lavere end det, der fremgår af tabellen, fordi der er indlagt rum til frafald blandt ansøgerne på 1,5 elev pr. klasse.

Skole	Ansøgere pr. 15. marts 2019	Ansøgere pr. 15. marts 2020		RR indstillet Kapacitet 2020
		Antal	Ledig kap	
Silkeborg Gymnasium	536	541	-10	531
Randers Statsskole	278	298	27	325
Paderup gymnasium	173	197	69	266
Favrskov Gymnasium	248	268	-2	266
Grenaa Gymnasium	79	68	80	148
Rønde Gymnasium	98	107	41	148
Egå Gymnasium	304	237	29	266
Risskov Gymnasium	249	289	-23	266
Aarhus Gymnasium (Dollerupvej)	11	16	73	89
Aarhus Gymnasium (Tilst)	30	48	70	118
Århus Statsgymnasium	400	379	-113	266
Aarhus Katedralskole	392	369	-103	266
Marselisborg Gymnasium	299	366	-130	236
Viby Gymnasium og HF	157	86	150	236
Skanderborg Gymnasium	241	282	-46	236
Odder Gymnasium	179	195	1	196
Fordelingsudvalg Øst	3674	3746	113	3859

Ansøgertal for gymnasierne i Aarhus, Skanderborg og Favrskov

For gymnasierne i fordelingsudvalg Øst, der er omfattet af kapacitetslofterne, kan det særligt bemærkes, at der i forhold til sidste års søgetal er sket et fald i antal ansøgere til Aarhus Katedralskole og Aarhus Statsgymnasium, mens Marselisborg Gymnasium og Risskov Gymnasium har oplevet en større stigning. Der har været et fald i ansøgertallet til Egaa Gymnasium, som dermed har ledig kapacitet, svarende til en klasse. Favrskov og Skanderborg Gymnasium har begge haft en stigning i ansøgertallet og har ikke ledig kapacitet. Der skal således flyttes to elever fra Favrskov og 46 elever fra Skanderborg Gymnasium.

Viby Gymnasium har haft et stort fald i ansøgertallet, der er halveret i forhold til sidste år. Ansøgertallet til Viby Gymnasium har været faldende gennem de senere år, og udviklingen følger dermed det mønster, der har været gældende for det tidligere Langkær Gymnasium, nu Aarhus Gymnasium, Tilst.

Ansøgertallet til Aarhus Gymnasium på i Tilst er lavt, og på gymnasiets afdeling på Dollerupvej i Aarhus er antallet af ansøgere meget lavt. Således har Aarhus Gymnasium på Dollerupvej blot fået 16 ansøgere.

Der skal fordeles i alt 417 elever fra de gymnasier i fordelingsudvalg Øst, som er pålagt et kapacitetsloft. Der blev i indeværende skoleår fordelt 202 elever. Det er særligt gymnasierne i det centrale Aarhus, der er overansøgte - Aarhus Katedralskole, Marselisborg Gymnasium og Aarhus Statsgymnasium - og hvorfra der skal fordeles et stort antal elever. Ses der alene på gymnasierne i Aarhus kommune er der for nuværende en underkapacitet på 47 elever i forhold til ansøgertallet. Erfaringerne viser dog, at der er et ikke ubetydeligt frafald frem til skolestart i august. Endvidere er der endnu ikke foretaget beregninger i relation til fordelingsprocessen, så det er endnu ikke muligt at afgøre det reelle omfang af elever, der skal flyttes til andre gymnasier. Men det bemærkes, at der er plads til alle elever på et af gymnasierne inden for optageområdet. Ligesom det er muligt, at fordelingsudvalg Øst kan vedtage at hæve kapaciteten med f.eks. en klasse på et gymnasium, der ikke er pålagt et kapacitetsloft.

Hertil kommer fordelingen af de såkaldte KUO-elever (ansøgere med bopæl i almene boligområder, der har et stort antal beboere uden for arbejdsmarkedet). Ansøgertallene for KUO-elever udgør i alt 142, hvoraf 71 ansøgere skal fordeles. De øvrige 71 KUO-ansøgere skal ikke fordeles, da de har søgt ind på gymnasier, som har en KUO-andel på under 10 %, og som derfor kan modtage KUO-elever. Det samlede antal elever, der skal fordeles i fordelingsvalg Øst (undtagen Silkeborg Gymnasium) bliver dermed 488.

Ansøgertal til Skanderborg og Viby Gymnasium

Skanderborg Gymnasium har oplevet en stigning i ansøgertallet på 41 elever, og på grund af kapacitetsloftet skal 46 elever fordeles til andre gymnasier. Erfaringerne fra tidligere viser dog, at der er et ikke ubetydeligt frafald frem til skolestart i august, så der vil reelt ikke være tale om 46 manglende pladser ved skolestart i august. Ses der på det geografiske søgemønster til gymnasiet, er dette stort set uændret i forhold til sidste år. Nedenfor ses en oversigt over ansøgerne til Skanderborg Gymnasium og antal stx-ansøgere i alt, fordelt på postnumre omkring Skanderborg Gymnasium. Det ses af tabellen, at der er i alt 365 stx-ansøgere i Skanderborg-området, hvoraf de 268 ansøgere har søgt Skanderborg Gymnasium. Der er yderligere 20 ansøgere til Skanderborg Gymnasium, som kommer fra øvrige postnumre, men de indgår ikke i denne tabel. Endvidere fremgår det, at eksempelvis 26 ansøgere med bopæl i Galten, har søgt Skanderborg Gymnasium, og de resterende 17 ansøgere med bopæl i Galten har søgt andre gymnasier. En ikke uvæsentlig del af de ansøgere, der kommer fra områderne omkring

Skanderborg, søger således også til andre gymnasier uden for Skanderborg Kommune. Søgemønsteret adskiller sig ikke nævneværdigt fra sidste år.

Antal STX-ansøger fra postdistrikt fordelt på ansøgt gymnasium

	Marselisborg Gymnasium	Silkeborg Gymnasium	Skanderborg Gymnasium	Århus Katedralskole	Aarhus Statsgymnasium	Øvrige	Hovedtotal
Galten	4	4	26	1	7	1	43
Hasselager	6		6	2	2	2	18
Hørning	5		30	3	2	0	40
Låsby	1	6	3	1		0	11
Ry	2	30	51	4	1	1	89
Skanderborg	3		152	6		3	164
Hovedtotal	21	40	268	17	12	7	365

Ses der tilsvarende på det geografiske søgemønster til Viby Gymnasium, kommer hovedparten af ansøgerne fra postdistrikterne Viby J, Brabrand, Solbjerg og Tranbjerg. Det fremgår af nedenstående tabel, hvordan ansøgere fra postdistrikt Viby J fordeler sig på gymnasierne i Aarhus. Viby Gymnasium får kun en mindre andel - 34 ansøgere ud af i alt 177 ansøgere - af de ansøgere, der bor i postdistriktet Viby J.

Ansøgere fra postdistrikt Viby J fordelt på gymnasier

	Viby J
Marselisborg Gymnasium	83
Risskov Gymnasium	2
Skanderborg Gymnasium	1
Viby Gymnasium og HF	34
Aarhus Gymnasium (Tilst)	1
Århus Katedralskole	35
Aarhus Statsgymnasium	21
Hovedtotal	177

Ansørgertal fra de øvrige fordelingsudvalg

De samlede ansørgertal til det almene gymnasium fremgår af bilaget Søgetal til det almene gymnasium og HF 2020.

Administrationens vurdering af ansørgertallene

Det samlede søgetal til gymnasierne i fordelingsudvalg Øst ligger meget stabilt med en beskedne stigning i ansørgertallet fra 2019 til 2020 på 72 elever. Ses der alene på ansørgertallet til gymnasierne i Aarhus, Skanderborg og Favrskov, skal der flyttes 417 elever og 71 KUO-elever, i alt 488 elever.

I administrationens beregning af antal elevflytninger i forbindelse med regionsrådets behandling af kapacitetslofterne i januar var det estimeret, at der skulle flyttes 387 elever, således som af det fremgår af administrationens konsekvensberegning fremlagt i forbindelse med regionsrådsmødet (tabel 7 i bilag). Dette estimat dækker imidlertid over antallet af flyttede elever efter flytningen af KUO-elever (dvs. flyttede elever eksklusiv flyttede KUO-elever). Sammenligningsgrundlaget for estimatet på 387 elever er dermed de 417 elever, der p.t. står til at skulle flyttes i år.

De forskellige modeller for lokale elevfordelingsregler, der blev præsenteret på regionsrådets møde i januar, var altså alle præsenteret med et tal for antal elevflytninger, som var *efter* at KUO-fordelingen var gennemført. Det var gældende både for administrationens modeller og for modellerne for de forskellige parter i fordelingsudvalg Øst. Det fremgår således af alle modeller, at KUO-eleverne fordeles forlods i henhold til de lokale elevfordelingsregler, hvor der blev reserveret plads til KUO-eleverne på Egå Gymnasium, Aarhus Katedralskole og Marselisborg Gymnasium og herefter på de gymnasier, der havde under 10 % KUO-elever.

Baseret på søgetallene, vil administrationen pege på følgende spor til drøftelse:

Spor 1: Regionsrådets nuværende beslutning fastholdes:

Regionsrådet vedtog på sit møde den 29. januar 2020 at indstille til undervisningsministeren, at kapaciteten på Skanderborg Gymnasium, Favrskov Gymnasium, Marselisborg Gymnasium, Egaa Gymnasium, Aarhus Statsgymnasium, Aarhus Katedralskole og Risskov Gymnasium blev sat ned med en klasse i forhold til indeværende års kapacitet. Dette betød reelt, at Marselisborg Gymnasium, Aarhus Katedralskole, Skanderborg Gymnasium og Favrskov Gymnasium blev sat med to klasser i forhold til den indmeldte kapacitet, da de også blev pålagt kapacitetslofter i indeværende skoleår. Fastholdes denne model, har Skanderborg Gymnasium mulighed for at optage de 1. prioritetsansøgere, der har bopæl i Skanderborg postdistrikt. Ovenstående gennemgang viser, at elever med bopæl i fx Hørning, Ry, Galten og Låsby også søger et gymnasium i en nabokommune. Derudover giver det samlede antal ansøgere til Aarhus-gymnasierne mulighed for at tilføre Aarhus Gymnasium og Viby Gymnasium et tilstrækkeligt elevgrundlag i forhold til den tildelte kapacitet.

På baggrund af regionsrådets beslutning i januar 2020 er kapaciteten i Aarhus, Skanderborg og Favrskov som følger:

- Egaa Gymnasium: 9 klasser
- Favrskov Gymnasium: 9 klasser
- Marselisborg gymnasium 8 klasser
- Risskov Gymnasium: 9 klasser
- Skanderborg Gymnasium: 8 klasser
- Viby Gymnasium: 8 klasser
- Aarhus Gymnasium, Tilst: 4 klasser
- Aarhus Gymnasium, Dollerupvej: 3 klasser
- Aarhus Katedralskole: 9 klasser
- Aarhus Statsgymnasium: 9 klasser

Med dette forslag skal 417 elever og 71 KUO-elever fordeles. Det bemærkes, at der samlet er ledig kapacitet i Fordelingsudvalg Øst, jf. ovenstående tabel: Ansøgertal til fordelingsudvalg Øst. Det betyder, at der er plads til alle ansøgere på et af gymnasiernes i optageområdet. Fordelingsudvalg Øst træffer den konkrete beslutning om, hvilket gymnasium ansøgeren fordeles til. Det afhænger bl.a. af ansøgers afstand til det ansøgte gymnasium og ansøgerens evt. prioriteter. Det betyder i praksis, at elever med bopæl tæt på det ansøgte gymnasium bliver valgt frem for elever, der bor længere væk. Elever der udvælges til fordeling på baggrund af transportafstand til det ansøgte gymnasium, vil blive tildelt plads på det nærmeste gymnasium med ledig kapacitet.

Spor 2: Nedlæggelse af Aarhus Gymnasiums udbud på Dollerupvej og udvidelse af kapaciteten på Aarhus Katedralskole, Marselisborg Gymnasium og Skanderborg Gymnasium

For det første kan der tages udgangspunkt i, at Aarhus Gymnasium for andet år i træk ikke har fået et elevgrundlag, der sikrer et økonomisk og fagligt bæredygtigt gymnasium. Det kan derfor overvejes at indstille til ministeren, at Aarhus Gymnasiums udbud på Dollerupvej nedlægges, og at denne kapacitet i stedet flyttes til Aarhus Katedralskole, Marselisborg Gymnasium og Skanderborg Gymnasium, sådan at disse gymnasier får hver en ekstra klasse. Disse tre gymnasier tilgodeses med baggrund i, at de er væsentligt overansøgte, og således at gymnasiernes i Aarhus stilles lige, ved at gymnasier med kapacitetsloft alle får en kapacitetsnedsættelse på en klasse. Det bemærkes, at Aarhus Statsgymnasium også er et overansøgt gymnasium. Aarhus Statsgymnasium har i de senere år oplevet et stigende elevtal trods faldet fra 2019/20 til 2020/21. I samme periode har der været et vigende elevtal på Aarhus Gymnasium, Tilst. Det er administrationens vurdering, at et bæredygtigt elevgrundlag på Aarhus Gymnasium, Tilst forudsætter, at der ikke aktuelt sker en udvidelse af kapaciteten på Aarhus Statsgymnasium. Med det samlede antal ansøgere til Aarhus-gymnasiernes vil det stadig være muligt at tilføre Viby Gymnasium et tilstrækkeligt elevgrundlag.

Med dette forslag vil kapaciteten på gymnasiernes i Aarhus, Skanderborg og Favrskov være som følger:

- Egaa Gymnasium: 9 klasser
- Favrskov Gymnasium: 9 klasser
- Marselisborg gymnasium 9 klasser
- Risskov Gymnasium: 9 klasser
- Skanderborg Gymnasium: 9 klasser
- Viby Gymnasium: 8 klasser
- Aarhus Gymnasium, Tilst: 4 klasser
- Aarhus Gymnasium, Dollerupvej: 0 klasser
- Aarhus Katedralskole: 10 klasser
- Aarhus Statsgymnasium: 9 klasser

Med dette forslag skal 344 elever og 71 KUO-elever fordeles. Det bemærkes, at der er et lavere antal elever til fordeling i forslaget i spor 2 i forhold til både spor 1 og spor 3. Det betyder, at flere ansøgere kan få opfyldt deres 1. prioritet med dette forslag.

Spor 3: Udvidelse af kapaciteten på Skanderborg Gymnasium

En anden mulighed er at tage udgangspunkt i, at Skanderborg Gymnasium har fået et stigende antal ansøgere, svarende til en ekstra klasse i forhold til tildelte kapacitet. Såfremt Skanderborg Gymnasium tildeles en ekstra klasse, har Skanderborg Gymnasium mulighed for at optage alle 1. prioritetsansøgninger for skoleåret 2020-2021. Dette vurderes ikke at have betydning for Viby Gymnasium, som vil kunne tilføres tilstrækkeligt med elever fra de Aarhus gymnasier, der er overansøgte.

Med dette forslag vil kapaciteten på gymnasiernes i Aarhus, Skanderborg og Favrskov være som følger:

- Egaa Gymnasium: 9 klasser
- Favrskov Gymnasium: 9 klasser
- Marselisborg gymnasium 8 klasser
- Risskov Gymnasium: 9 klasser
- Skanderborg Gymnasium: 9 klasser
- Viby Gymnasium: 8 klasser
- Aarhus Gymnasium, Tilst: 4 klasser
- Aarhus Gymnasium, Dollerupvej: 3 klasser
- Aarhus Katedralskole: 9 klasser
- Aarhus Statsgymnasium: 9 klasser

Med dette forslag skal 388 elever og 71 KUO-elever fordeles. Den primære betydning af dette forslag er, at udelukkende Skanderborg Gymnasium kan optage flere 1. prioritetsansøgere end i regionrådets nuværende beslutning.

Tidligere indstillinger: Direktionen indstillede,

at søgetallene til gymnasierne i fordelingsudvalg Øst drøftes, og

at henvendelsen fra Dansk Folkeparti om kapacitetsloft drøftes.

Udvalg for regional udvikling indstillede,

at regionsrådet indstiller til ministeren, at Aarhus Gymnasiums udbud på Dollerupvej nedlægges, og

at regionsrådet desuden indstiller til ministeren, at denne kapacitet i stedet flyttes til Aarhus Katedralskole, Marselisborg Gymnasium og Skanderborg Gymnasium, sådan at disse gymnasier får hver en ekstra klasse (jf. spor 2 i sagsfremstillingen).

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Beslutning

SF og Enhedslisten stillede følgende ændringsforslag til 2. at:

”at regionsrådet desuden indstiller til ministeren, at denne kapacitet flyttes til Aarhus Gymnasium Tilst, Skanderborg Gymnasium og Marselisborg Gymnasium med hver én klasse.”

For forslaget stemte SF og Enhedslisten, mens de øvrige medlemmer stemte imod. Forslaget blev dermed ikke vedtaget.

Indstillingen blev vedtaget.

SF og Enhedslisten stemte imod, da de mener, at flertallets beslutning ikke giver de bedst mulige forudsætninger for at opnå en bedre elevfordeling i Århus-området og kan true muligheden for at bevare et gymnasie tilbud i Tilst.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet vedtog på møde den 29. januar 2020 at fastlægge lokale elevfordelingsregler for fordelingsudvalg Øst samt at pålægge en række kapacitetslofter for skoleåret 2020-2021.

Bilag

Henvendelse fra Steen Thomsen

Ansøgertal til de almene gymnasier og HF

Brev til regionsrådsformændene

Bilag til regionsrådsformændene

Notat om kapacitetsfastlæggelse 2020

Notat med svar på spørgsmål

Punkt 2: Politisk budgetvejledning 2021

1-21-78-1-20

Resume

Politisk budgetvejledning for budget 2021 indeholder det økonomiske udgangspunkt for budget 2021, en tidsplan for den politiske behandling af budget 2021 samt en tidsplan for inddragelse af MED-systemet i budgetlægningen.

Forretningsudvalget indstiller,

at politisk budgetvejledning for 2021 godkendes.

Lone Langballe, Nicolaj Bang og Jakob Rixen var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Der er udarbejdet forslag til de overordnede rammer for budgetlægningen for 2021. Der er en beskrivelse af det økonomiske udgangspunkt for budget 2021, en tidsplan for den politiske behandling samt en tidsplan for inddragelse af MED-systemet i budgetlægningen.

De vigtigste datoer for den politiske behandling af budget 2021 er følgende:

Dato	Møde
11.-13. maj 2020	De stående udvalg drøfter budget 2021
18. maj 2020	Budgetseminar
17. august 2020	Budgetseminar med drøftelse af forslag til prioriteringer og/eller besparelser i budget 2021
14. august 2020	1. behandling af budget 2021 i forretningsudvalget
19. august 2020	1. behandling af budget 2021 i regionsrådet
8. september 2020	Budgetforligsdruftelser
23. september 2020	2. behandling af budget 2021 i forretningsudvalg og regionsråd

Tidligere indstilling:

Direktionen indstillede,

at politisk budgetvejledning for 2021 godkendes.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Bilag

Politisk budgetvejledning for budget 2021

Skabelon til forslag til budget 2021

Punkt 3: Anlægsoverførsler 2019 til 2020

1-21-70-1-20

Resume

På baggrund af det korrigerede budget 2019 og regnskab for 2019 beskrives forslag til anlægsoverførsler fra 2019 til 2020. Forslagene er udarbejdet i henhold til de regler om overførsler mellem budgetår, som regionsrådet har godkendt.

Der overføres på sundhedsområdets almindelige anlægsramme i alt 185,9 mio. kr. For de tre kvalitetsfondsprojekter overføres i alt 376,5 mio. kr. De samlede overførsler af rådighedsbeløb på socialområdet udgør i alt 69,4 mio. kr. For regional udvikling sker der ingen overførsel.

Der overføres uforbrugte lånedispensationer på 165,6 mio. kr. vedrørende refinansiering af afdrag 2019. Der er derudover opnået højere lånedispensation til refinansiering af afdrag 2019 og 2020 på i alt 103,6 mio. kr., i forhold til indarbejdelsen i budgetvedtagelsen.

Forretningsudvalget indstiller,

at anlægsoverførslerne fra 2019 til 2020 på i alt 631,7 mio. kr. godkendes og fordeles i henhold til tabellerne i vedlagte notat, og

at bevillinger til langfristet gæld øges med i alt 269,2 mio. kr. i henhold til tabeller i vedlagte notat.

Lone Langballe, Nicolaj Bang og Jakob Rixen var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Anlægsprojekter igangsættes af regionsrådet ved, at der afgives anlægsbevilling, som fordeles over flere år i en række rådighedsbeløb. Anlægsoverførslerne vedrører anlægsprojekter, hvor der i det enkelte år har været en afvigelse i forhold til det afsatte rådighedsbeløb. Det er alene rådighedsbeløb, der overføres. Anlægsbevillingen for projektet forbliver uændret. Regionsrådet har i forbindelse med budgetvedtagelsen 2019 fastlagt, at der er fuld overførselsret på mer-/mindreforbrug af rådighedsbeløb på igangværende anlægsprojekter.

Anlægsområdet er opdelt i separate finansielle kredsløb: sundhedsområdets almindelige anlægsramme, kvalitetsfondsprojekterne (DNU, Viborg og Gødstrup), socialområdet og regional udvikling.

Tabel 1 viser det korrigerede anlægsbudget for 2019 samt regnskab 2019 for kredsløbene.

Tabel 1. Anlægsoverførsler				
	Korrigeret Budget 2019	Regnskab 2019	Afvigelse	Overførsler i alt
Mio. kr., afrundet	+=udgifter/-=indtægter		+=overskud	Indeks 105,2
<i>Sundhed</i>				
Sundhedsområdet, udgifter	1.240,9	968,6	272,3	185,9
Sundhedsområdet, indtægter	-1.214,2	-1.127,8	-86,5	
Udgifter, kvalitetsfondsprojekter	1.102,6	730,4	372,3	376,5
Indtægter, kvalitetsfondsprojekter	-613,2	-617,4	4,2	
Socialområdet	97,7	28,3	69,4	69,4
Regional Udvikling	0,0	0,0	0,0	
I alt	613,8	-17,9	631,7	631,7

Sundhedsområdet

Anlægsudgifterne udgør i 2019 i alt 968,6 mio. kr., hvoraf udgifter til Psykiatrien i Gødstrup udgør 191,1 mio. kr., og medicotekniske anskaffelser udgør 233,2 mio. kr. Samtidig er der opnået indtægter på i alt 1.127,8 mio. kr., hvoraf salg af Aarhus Universitetshospital på Nørrebrogade udgør 836,5 mio. kr. og øvrige indtægter fra stat, kommuner og fonde udgør 291,3 mio. kr.

For sundhedsområdets almindelige anlægsramme udgør de samlede overførsler af rådighedsbeløb fra 2019 til 2020 i alt 185,9 mio. kr. Der har på flere anlægsprojekter været mindreforbrug, som skyldes betalingsforskydninger henover årsskiftet og forsinkelser både i planlægningen og udførelsen af anlægsprojekterne. De større overførsler af rådighedsbeløb på sundhedsområdet er nærmere specificeret i tabel 2. For yderligere specifikation henvises til vedlagte notat.

Tabel 2. Anlægsoverførsler på sundhedsområdet	
Mio. kr., afrundet	+ = udgift i 2020
Horsens, Nye Nord	12,2
Randers, Ny sterilcentral	12,6
Psykiatrien i Gødstrup	14,3
Dansk Center for Partikelterapi	42,5
Regionernes akutlægehelikopter	25,9
Spark	12,2
IT-reinvesteringer 2018-2019	20,3
Etablering af IT datacentre	10,2
Øvrige betalingsforskydninger fordelt på 157 anlægsprojekter	35,7
Anlægsoverførsler på sundhedsområdet	185,9

Kvalitetsfondsprojekterne

For kvalitetsfondsprojekterne overføres i alt uforbrugte midler på 376,5 mio. kr. Afvigelsen skyldes til dels ændrede finansieringsprofiler udmeldt af Sundheds- og Ældreministeriet (normal procedure i henhold til ministeriets "Regnskabsinstruks til behandling af tilskud fra Kvalitetsfonden til sygehusbyggeri"). Der indstilles bevillingsændringer i medfør af de ændrede profiler. Der er større afvigelser på flere af kvalitetsfondsprojekternes igangværende anlægsprojekter. Fremdriften fremgår af opfølgningen på Kvalitetsfondsprojekterne pr. 31. december 2019, som behandles i særskilt dagsordenspunkt på samme dagsorden.

Socialområdet og regional udvikling

De samlede overførsler af rådighedsbeløb på socialområdet udgør i alt 69,4 mio. kr. fra 2019 til 2020. Der er ikke behov for overførsler for regional udvikling.

Langfristet gæld

Den uforbrugte lånedispensation til refinansiering af afdrag 2019 på 165,6 mio. kr. overføres til 2020. Samtidig øges bevillingen til refinansiering af afdrag 2019 med 62,4 mio. kr., da der er opnået en højere lånedispensation fra Social- og Indenrigsministeriet end de 165,6 mio. kr. indarbejdet i budgetvedtagelsen 2019.

Bevillingen til refinansiering af afdrag 2020 øges med 41,2 mio. kr., da der er opnået en højere lånedispensation fra Social- og Indenrigsministeriet end de 170,8 mio. kr. indarbejdet i budgetvedtagelsen 2020. Samlet set øges bevillingerne til langfristet gæld med 269,2 mio. kr. i 2020.

Opgørelserne på projektniveau fremgår af notat om budgetoverførsler for anlægsområdet. Notatet indeholder overførsler til 2020, bevillingsændringer som følge af ændrede fordelinger mellem anlægsprojekter og bevillingsændringer i medfør af ændrede udgiftsprofiler for kvalitetsfondsprojekterne.

Tidligere indstilling:

Direktionen indstillede,

at anlægsoverførslerne fra 2019 til 2020 på i alt 631,7 mio. kr. godkendes og fordeles i henhold til tabellerne i vedlagte notat, og

at bevillinger til langfristet gæld øges med i alt 269,2 mio. kr. i henhold til tabeller i vedlagte notat.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Bilag

Overførselssagen 2019 til 2020 anlæg

Punkt 4: Nyt Hospitalsapotek, supplerende business case

1-31-72-1837-18

Resume

Der pågår udarbejdelse af udbudsmateriale for Nyt Hospitalsapotek. Brugerinddragelse og konkretisering af projektet har afdækket positive business cases, som ikke hidtil har været indeholdt i projektgrundlaget. Ligeledes har processen afdækket behov for at kunne rumme fremtidige lokaler til håndtering af GMO-medicin (genetisk modificeret organisme).

Forretningsudvalget indstiller,

- at det godkendes, at de nævnte tiltag kan indarbejdes i udbudsmaterialet for Nyt Hospitalsapotek,
- at den supplerende anlægsudgift for isolatorer og grovlager leasingfinansieres,
- at leasingydelse afholdes via driftseffektiviseringer på Hospitalsapoteket, og
- at Hospitalsapotekets fremtidige håndtering af GMO-medicin sker ved fælles anvendelse af lokaler, som er under etablering til Aarhus Universitetshospital i Forum.

Jakob Rixen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Udbudsmaterialet for etablering af Nyt Hospitalsapotek er snart færdigt. Siden regionsrådet godkendte igangsættelsen af rådgivningsfasen har der været gennemført yderligere brugerinddragelse og konkretisering af projektet.

Processen har afdækket yderligere relevante tiltag med positive business cases. Det vurderes, at implementering af disse tiltag vil kunne give et kvalitetsmæssigt løft til hospitalsapotekets drift og samtidigt vil kunne bidrage med driftseffektiviseringer, der vil kunne finansiere den øgede investering i forhold til isolatorer og øget lagerkapacitet.

Anvendelse af isolatorer i produktionen

Den fremtidige produktionen i Hospitalsapoteket har hidtil været planlagt udført som hidtil, i såkaldte LAF-bænke, der er åbne laboratoriebænke, der holdes rene ved hjælp af høj ventilation. Det er en forudsætning, at personalet, der arbejder i LAF-bænken, også selv udfører en række procedurer, for at holde tilstrækkelig høj renhed i arbejdsområdet. Dette involverer brug af omklædning, sluser, høj ventilation i hele rummet m.m. Procedurer, som er tidskrævende og øger udgifter til laboratoriebeklædning, ventilation m.m. Ligeledes er der en arbejdsmiljøudfordring i, at personalet ikke reelt er afskærmet fra de lægemidler, der arbejdes med i LAF-bænken, og at f.eks. gravide medarbejdere derfor ikke må arbejde i LAF-bænke, men skal omplaceres til andre arbejdsopgaver under hele graviditeten.

Der har været gennemført beregninger på fremadrettet at anvende såkaldte isolatorer i stedet for LAF-bænke. Isolatorer er et fuldt afskærmet arbejdsområde, hvor medarbejderen ikke kommer direkte i kontakt med produktionen. Derved fjernes arbejdsmiljøpåvirkningen i forhold til f.eks. gravide - og samtidig reduceres de ressourcekrævende procedurer omkring omklædning, anvendelse af sluser og de generelle omkostninger ved renholdelse af hele produktionslokalet.

Isolatorer er teknisk avanceret udstyr og er derfor også bekostelige at anskaffe. Beregninger viser dog, at der udover et kvalitetsmæssigt løft af produktet også vil være et effektiviseringspotentiale i den efterfølgende drift.

Tabel 1. Årlig besparelse ved produktion i isolatorer	
1.000 kr.	Pr. år
Ekstern kvalitets-/prøvetagning	1.000
Personaleudgifter	700
Besparelse i alt	1.700

Der er budgetteret med en øget anlægsudgift på ca. 17,2 mio. kr. ved investering i isolatorer, og med den årlige besparelse på driften er der således en beregnet tilbagebetalingstid på godt 10 år.

Etablering af grovlager i Skejby

Det har hidtil været forudsat, at Hospitalsapotekets nuværende grovlager skulle forblive liggende i lejede lokaler på en ekstern placering, og der er derfor ikke indeholdt økonomi til nyetablering af denne funktion i den godkendte budgetramme for Nyt Hospitalsapotek. Gennemgang af den nuværende driftsøkonomi for grovlageret viser et besparelses- og optimeringspotentiale ved at etablere lokaler sammen med det øvrige hospitalsapotek i Skejby.

1.000 kr.	Pr. år
Lejeudgifter	525
Personaleudgifter	370
Transportudgifter	180
Besparelse i alt	1.075

Der vil skulle etableres ca. 650 kvadratmeter ekstra lager til en samlet investering på ca. 10,0 mio. kr. for at kunne indflytte grovlagerfunktionen i det Nye Hospitalsapotek i Skejby og dermed opnå de beregnede driftsoptimeringer. Den beregnede tilbagebetalingstid vil være godt ni år.

GMO-faciliteter

Hospitalsapoteket har modtaget flere henvendelser om kliniske forsøg med GMO-medicin (genetisk modificeret organisme). Hospitalsapoteket har ikke i dag faciliteter til dette, og det har heller ikke været planlagt i det kommende apoteksbyggeri. Det vurderes dog, at GMO-medicin i de kommende år vil blive mere og mere efterspurgt, og at det yderligere er rentabelt at indgå i både kliniske forsøg og efterfølgende produktion.

Der er planlagt og projekteret et immun- og stamcellelaboratorium i Forum-projektet med henblik på fremstilling af både genmodificerede immun- og stamceller i to uafhængige GMO-laboratorier og derudover fire tilknyttede laboratorier i renhedsklasse B og C. Der pågår afklaring imellem Aarhus Universitetshospital, Klinisk Immunologisk Afdeling, som laboratorierne i Forum opføres til og Hospitalsapoteket for at belyse om laboratorierne kan deles, og om det er muligt at opretholde de høje krav omkring forsøg og produktion af GMO-medicin i delte lokaler. Det er i Forum-projektet forudsat, at analysearbejde i forbindelse med GMO-medicin foretages i Hospitalsapoteket. For at Hospitalsapoteket kan varetage denne funktion, er der behov for indkøb af yderligere udstyr til hospitalsapotekets nye bygninger, og der er således behov for at øge størrelsen af den tidligere afsatte ramme til udstyrsinvesteringer i projektet. Der forventes en øget udgift på ca. 3 mio. kr.

Det vurderes, at der vil være en væsentlig besparelse ved selv i regionen at kunne foretage de nødvendige analyser ved GMO-medicin i stedet for at købe ydelsen eksternt. Besparelsen vil ikke genereres på Hospitalsapoteket, men i den afdeling, der bestiller analysen, og bidraget til afholdelse af den øgede anlægsinvestering vil derfor også skulle hentes i denne afdeling.

Økonomi

Der er behov for at øge investeringsrammen for Nyt Hospitalsapotek samt udstyr med samlet ca. 30 mio. kr. for at gennemføre de nævnte initiativer. Business case-beregningerne viser, at investeringen vil kunne tilbagebetales via driftseffektiviseringer på Hospitalsapoteket på ca. 10 år samt ved indhentning af besparelse opnået på ikke at sende analysearbejde i forbindelse med GMO-medicin ud til eksterne laboratorier. Det foreslås derfor, at investeringsrammen udvides via leasingoptag, for derved ikke at belaste anlægsrammen i de førstkomende år, og at leasingoptaget afbetales med efterfølgende driftsbesparelse. Hospitalsapoteket skal dermed i forbindelse med isolatorer og grovlager permanent aflevere 2,775 mio. kr. fra driftsbudgettet til fællesskabet, startende et år efter ibrugtagningen af de nye faciliteter, og Aarhus Universitetshospital vil skulle levere en driftsbesparelse modsvarende den øgede udstyrsinvestering til håndtering af GMO-analyser, akkumuleret ca. 3 mio. kr. fordelt over 5-10 år.

Vedlagt sagen er notat om tidligere beslutninger i forhold til finansieringsmuligheder.

Tidligere indstilling:

Direktionen indstillede,

at det godkendes, at de nævnte tiltag kan indarbejdes i udbudsmaterialet for Nyt Hospitalsapotek,

at den supplerende anlægsudgift for isolatorer og grovlager leasingfinansieres,

at Hospitalsapotekets fremtidige håndtering af GMO-medicin sker ved fælles anvendelse af lokaler, som er under etablering til Aarhus Universitetshospital i Forum, samt indkøb af relevant udstyr til Nyt Hospitalsapotek,

at udgiften til forøget udstyrsinvestering til GMO-medicin afholdes via forøgelse af den tidligere godkendte leasingramme til udstyr i Nyt Hospitalsapotek, og

at leasingydelse afholdes af den/de driftsenheder, der opnår besparelsen.

Hospitalsudvalget indstillede,

at det godkendes, at de nævnte tiltag kan indarbejdes i udbudsmaterialet for Nyt Hospitalsapotek,

at den supplerende anlægsudgift for isolatorer og grovlager leasingfinansieres,

at leasingydelse afholdes via driftseffektiviseringer på Hospitalsapoteket, og

at Hospitalsapotekets fremtidige håndtering af GMO-medicin sker ved fælles anvendelse af lokaler, som er under etablering til Aarhus Universitetshospital i Forum.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Punkt 5: Projekteringsbevilling til ombygning af Søndersøparken 5 Viborg, Sct. Mikkel

1-30-73-112-19

Resume

Det foreslås, at Søndersøparken 5 i Viborg indrettes til brug for Specialområde Socialpsykiatri Voksnes tilbud til yngre voksne borgere med socialpsykiatriske problemstillinger. Matriklen vil fungere som en udbygning af specialområdets botilbud, Sct. Mikkel. Der søges i første omgang en projekteringsbevilling fra socialområdets anlægsramme til formålet.

Forretningsudvalget indstiller,

- at botilbuddet Sct. Mikkel udvider sin kapacitet med 15 døgnpladser jævnfør Servicelovens § 107, og
- at der gives projekteringsbevilling og afsættes rådighedsbeløb til rådgiverudbud og projektering jævnfør bevillingsskemaet.

Lone Langballe, Nicolaj Bang og Jakob Rixen var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Specialområde Socialpsykiatri Voksnes tilbud, Sct. Mikkel, beliggende Søndersøparken 3 i Viborg, har gennem flere år oplevet stor efterspørgsel efter døgnpladser til tilbuddets målgruppe: unge voksne borgere mellem 18 og ca. 40 år med socialpsykiatriske problemstillinger. Der er navnlig tale om efterspørgsel efter midlertidige tilbud til målgruppen, jf. Servicelovens § 107.

Med henblik på at imødekomme omfanget af kommunernes efterspørgsel foreslås der en kapacitetsudvidelse af Sct. Mikkel. Konkret foreslås det, at regionens bygning på adressen Søndersøparken 5 i Viborg ombygges til botilbudsformål, og at der på matriklen oprettes 15 døgntilbudspladser som en udbygning af det nuværende Sct. Mikkel.

Forslaget har været i høring i de 19 midtjyske kommuner via DASSOS-samarbejdet (Den Administrative Styregruppe for Social- og Specialundervisningsområdet). Der har i den forbindelse ikke været indsigelser fra kommunerne, men Horsens Kommune anbefaler generelt en klar struktur og gennemsigtighed i, hvilke opgaver og ydelser der er indeholdt i det nye tilbud og i de seks takstgrupper, der påtænkes ibrugtaget.

Søndersøparken 5 har indtil nu været anvendt som lægeboliger i tilknytning til Hospitalsenhed Midt. Ejendommen bliver frigivet til andet formål i forbindelse med den igangværende afvikling af lejemålene.

Botilbuddet Sct. Mikkel har 21 normerede døgnpladser, som er oprettet efter almenboligloven. Almenboligformen udgør i stigende grad en udfordring for Sct. Mikkel, idet boligformen sidestilles med længerevarende botilbud og i udgangspunktet er uopsigelig fra botilbuddets og kommunens side. Kommunerne efterspørger i dag navnlig midlertidige botilbud, jf. Servicelovens § 107.

Belægningen på Sct. Mikkel er for nuværende stabil på omkring fuld belægning, men der skal generelt mere til, før kommunerne vælger at indskrive borgere i almenboligerne Sct. Mikkel. Som en etape 2 vil der på sigt blive arbejdet på at frikøbe almenboligerne Sct. Mikkel og omdanne disse til en boform, jf. Servicelovens § 107, midlertidige botilbud.

I forbindelse med ombygningen af Søndersøparken 5 etableres 15 lejligheder samt fællesfaciliteter i form af opholdsstuer og sanserum. Herudover ønskes administrative faciliteter, som kan imødekomme de begrænsede faciliteter i det eksisterende botilbud. Endvidere vil der i parterre blive etableret et cafémiljø. For at sikre en velfungerende drift på tværs af de to ejendomme skal der udarbejdes et attraktivt udeareal, som binder de to ejendomme sammen.

For god ordens skyld skal det nævnes, at Søndersøparken 5 er uafhængig af helhedsplanen for Søndersøparken, da Sct. Mikkel (Søndersøparken 3) ligger mellem Søndersøparken 5 og psykiatrien (Søndersøparken 1). Ejendommen er derfor ikke en mulighed i forbindelse med en eventuel tilbygning, og et nybygningsscenarie vil heller ikke kunne placeres her.

Til orientering er case-beskrivelse (businesscase) for projektet vedlagt.

Økonomi og finansiering

Den foreslåede ombygning af Søndersøparken 5 er budgettet til en anlægsudgift på 16,0 mio. kr., hvoraf 0,8 mio. kr. til inventar/køkkenmaskiner m.v. vil blive finansieret og afskrevet over botilbuddets driftsmidler. Trækket på socialområdets anlægsramme er således budgetteret til 15,2 mio. kr. fordelt på 2020 og 2021.

Der søges her alene om en projekteringsbevilling på 1,0 mio. kr. jævnfør nedenstående bevillingsskema. Den resterende del af anlægssummen søges efter endt projekteringsfase.

Tabel. Oversigt over bevilling, rådighedsbeløb.					
1.000 kr.	Flerårig anlægsbevilling ¹	Rådighedsbeløb			
		2020 indeks 105,2	2021 indeks 105,2	2022 indeks 105,2	2023 indeks 105,2
<i>Bevillingsændringer²</i>					
Sct. Mikkel, Søndersøparken 5	1.000	1.000			
Ramme til udvikling af sociale tilbud		-1.000			
Ændring af anlægsbevilling	-1.000				
Total	0	0	0	0	0

¹Rådighedsbeløbene er først disponible, når regionsrådet har givet bevilling til et anlægsprojekt
²+ = øgede udgifter og - = reducerede udgifter / - = øgede indtægter og + = reducerede indtægter

Der vil efter udmøntningen restere 18,1 mio. kr. på rammen til udvikling af sociale tilbud.

Tids- og procesplan

Der forventes en samlet udførelsestid på cirka 14 måneder efter beslutningstidspunktet, hvorfor bygningen forventes at kunne tages i brug til botilbudsformål medio 2021.

Tidligere indstillinger:

Direktionen indstillede,

at botilbuddet Sct. Mikkel udvider sin kapacitet med 15 døgnpladser jævnfør Servicelovens § 107, og

at der gives projekteringsbevilling og afsættes rådighedsbeløb til rådgiverudbud og projektering jævnfør bevillingsskemaet.

Psykiatri- og socialudvalget indstillede,

at botilbuddet Sct. Mikkel udvider sin kapacitet med 15 døgnpladser jævnfør Servicelovens § 107, og

at der gives projekteringsbevilling og afsættes rådighedsbeløb til rådgiverudbud og projektering jævnfør bevillingsskemaet.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Bilag

Business case Søndersøparken 5

Punkt 6: Lukning af Højskolebakken Skals og etablering af fire nye afdelinger i Specialområde Autisme

1-30-73-8-20

Resume

Specialområde Autisme fik i efteråret 2019 et skærpet påbud af Socialtilsyn Midt og måtte samtidig lukke flere afdelinger. Hensigten var, at der kunne søges om godkendelse af nye afdelinger efter gennemført forbedringsproces. Det foreslås nu, at én af afdelingerne, Højskolebakken Skals, lukkes, og at der etableres fire nye afdelinger.

Forretningsudvalget indstiller,

- at Højskolebakken Skals i Viborg Kommune lukkes,

- at etableringen af fire nye afdelinger i Specialområde Autisme godkendes,

- at afdelingerne navngives henholdsvis Botilbuddet Skovvejen, Rindbæk Hus 1, Rindbæk Hus 2 og Toruplund, og

- at etablering af afdelingerne sker under forudsætning af en godkendelse til drift af tilbuddene fra Socialtilsyn Midt og Socialtilsyn Nord.

Jakob Rixen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

I efteråret 2019 blev regionsrådet orienteret om de kvalitetsbrist, som Socialtilsyn Midt havde fundet på flere afdelinger i tilknytning til Specialområde Autisme, og som den 19. december 2019 førte til, at Socialtilsynet gav et skærpet tilsyn med flere påbud.

Specialområdet fik en frist på tre måneder til at opfylde påbuddene. Afgørelsen var desuden betinget af, at regionen lukkede afdelingerne Højskolebakken i Skals og Thorning samt Rugmarken og Bækkeoftens i Hedensted. Formålet var at gennemføre en proces med forbedring af kvaliteten på afdelingerne, så de kunne genstartes som helt nye afdelinger, der kunne opnå nygodkendelse af Socialtilsynet. Alternativet havde været, at Socialtilsyn Midt havde tilbagekaldt godkendelsen af alle afdelinger i Specialområde Autisme.

Det er forventningen, at specialområdet når i mål med nygodkendelserne og genstart af alle afdelingerne, dog undtagen Højskolebakken Skals.

Højskolebakken Skals

Selvom specialområdet har arbejdet intensivt med forbedring af forholdene i de lukkede afdelinger, må det nu erkendes, at der forventeligt ikke kan opnås nygodkendelse på Højskolebakken Skals. Der er især udfordringer, der er opstået i forbindelse med, at det har været nødvendigt at nedlægge de støttearealer, der var i umiddelbar tilknytning til borgernes lejligheder. Borgerne har ageret ved at vise dårligere trivsel og have en mere udadreagerende adfærd. Personalet oplever problemer i forhold til sikkerhed og arbejdsmiljø.

Selv hvis der blev investeret i nye personale- og fællesfaciliteter, vil de fysiske rammer ikke være fuldt ud egnede til målgruppen. Kræfterne foreslås i stedet for i første omgang samlet på Højskolebakken Thorning, hvor den faglige udvikling funderes med udgangspunkt i otte døgnpladser. Under forudsætning af regionsrådets beslutning senere i 2020 etableres der et helt nyt døgntilbud til målgruppen med 16 pladser i Hinge i Silkeborg Kommune. Her vil der være mulighed for at indrette både de fysiske rammer og de faglige tilgange, så de passer til målgruppens udfordringer.

Der er den 20. februar 2020 igangsat en proces med høring i specialområdet LMU om forslag om lukning af Højskolebakken. Den 26. februar 2020 har LMU udarbejdet høringssvar. LMU giver udtryk for grundlæggende opbakning til forslaget og retter opmærksomheden på vigtigheden af, at der tages hensyn til borgere, pårørende, medarbejdere og arbejdsmiljø samt til driften af afdelingen frem til endelig lukning. Specialområdet vil arbejde med opmærksomhedspunkterne. Høringsbrev samt høringssvar er vedlagt som bilag.

Specialområde Autisme tager initiativ til at støtte de borgere og myndighedskommuner, som har borgere, der ikke længere kan tilbydes ophold som følge af ændringerne. En til to borgere tilbydes eventuelt ophold i Botilbuddet Skovvejen i ledig kapacitet, såfremt borgere og myndighedskommuner ønsker det.

Nye afdelinger

Der søges om godkendelse til etablering af fire nye afdelinger i tilknytning til Specialområde Autisme til opstart umiddelbart efter socialtilsynenes godkendelse til drift.

Bækkeoftent/Rindbæk Hus 1 og Rindbæk Hus 2 (Hedensted)

Det tidligere Bækkeoftent deles i to og kaldes henholdsvis Rindbæk Hus 1 og Rindbæk Hus 2. Rindbæk Hus 1 vil fortsat bestå af 22 døgnpladser, og Rindbæk Hus 2 vil fortsætte med otte døgnpladser. Socialtilsynet har vurderet, at den fysiske indretning af dagtilbuddene, hvor to borgere deler et rum mellem deres boliger og har deres dagbeskæftigelse her, ikke kan godkendes som dagtilbud. Derfor ændres lovgrundlaget, så der fremover vil være tale om et helhedstilbud og dermed ikke være en opdeling i dag- og døgntilbud.

Målgruppen for begge afdelinger er voksne med autisme og mental retardering. Borgerne har behov for intensiv støtte til alle hverdagens gøremål, til kompensering, fastholdelse og udvikling af kompetencer. Derudover kan nogle af borgerne have lettere adfærdsmæssige vanskeligheder, som påvirker deres hverdag.

Nogle borgere kan have lettere udadreagerende adfærd i begrænset omfang. Ofte har borgerne intet eller minimalt verbalt sprog. Borgerne har behov for støtte til struktur og guidning i forhold til udførelsen af aktiviteter. De har ofte svært ved at aktivere sig selv, men kan dog klare sig i perioder uden personalestøtte. Fælles for målgruppen er, at de har vanskeligt ved at indgå i sociale fællesskaber med øvrige beboere.

Der vil dermed være tale om justeringer i målgruppen hen mod "lettere" målgrupper. Tre borgere tilbydes ikke indskrivning i de nye afdelinger, da de enten er i mistrivsel eller forårsager mistrivsel hos andre borgere i afdelingen. En enkelt borger er udenfor målgruppen og tilbydes derfor ikke indskrivning. Som ved lukningen af Højskolebakken Skals vil specialområdet også her tage initiativ til at støtte i forbindelse med flytning af de pågældende borgere i det omfang, borger og kommune ønsker det. Der er således på nuværende tidspunkt aftaler vedrørende to af borgerne. En borger flytter i et privat opholdstilbud, og en anden borger forventes at flytte til en anden afdeling i specialområdet.

Rugmarken/Toruplund (Hedensted)

Rugmarken udvides med én plads, så der fremover er ni borgere i afdelingen. Samtidig nedlægges aflastningspladserne. Det sker, fordi der er for meget forstyrrelse for de faste beboere, når flere borgere deles om aflastningspladser. Alle ni pladser bliver fremover døgnpladser. Botilbuddet kaldes Toruplund.

Målgruppen er voksne med autisme og lettere mental retardering samt med væsentlig påvirkning af adfærd. Derudover kan borgerne have komorbiditet i form af angst, OCD og ADHD. Borgerne har behov for intensiv støtte til alle hverdagens gøremål og til udvikling af færdigheder. Derudover har borgerne ofte lettere adfærdsmæssige vanskeligheder, som påvirker deres hverdag. Borgerne har behov for støtte til struktur og guidning i forhold til udførelsen af aktiviteter. De har ofte svært ved at aktivere sig selv, men kan dog klare sig i perioder uden personalestøtte. Borgerne på Toruplund kan i et vist omfang indgå i sociale sammenhænge, og de efterspørger socialt samvær med ligestillede.

Højskolebakken Thorning/Botilbuddet Skovvejen

Højskolebakken Thorning fortsætter med otte døgnpladser og benævnes Botilbuddet Skovvejen. Målgruppen er voksne med autisme, som er normalt- og velbegavede og kan have komorbiditet. Der er ingen ændringer i målgruppen.

Målgruppen er i høj grad udfordret af komorbiditet i form af psykiatriske diagnoser, misbrugsproblematikker og/eller problemskabende adfærd. Flere af borgerne har en dom til psykiatrisk behandling eller er i risiko for at få en dom til behandling eller anbringelse. Borgerne har vanskeligt ved at indgå i sociale relationer og sociale sammenhænge uden udadreagerende adfærd – både rettet mod fysiske genstande og verbale krænkelser, trusler eller chikane mod personer.

Fysiske rammer

Der er behov for mindre tilpasninger i de fysiske rammer, så som lydisolering af nogle af borgerens lejligheder, etablering af fælleslokaler og oprettelse af nyt kontor. Udgifterne til ombygningen forventes samlet set at være på ca. 100.000 kr. og finansieres indenfor specialrådets økonomiske ramme.

Økonomi

Der sker ikke på nuværende tidspunkt ændringer i taksterne. I det omfang, der i forhold til konkrete borgere er behov for tillægstakster, vil det blive drøftet i dialog med pågældendes myndighedskommune.

I de nye afdelinger vil der fortsat være behov for fokus på ledelsesnærvær, fokus på implementering af forbedringskulturer på alle niveauer, fastholdelse af overlap mellem personalevagter og tilsvarende. Der vil derfor også fortsat i en periode være behov for de ekstra personaleressourcer, som blev midlertidig tilført i forbindelse med det skærpede tilsyn.

Hvis det viser sig, at fastholdelsen af de "gamle" takstniveauer eventuelt kombineret med enkelte konkrete tillægstakster ikke på længere sigt kan sikre økonomisk balance, vil det være nødvendigt med en mere

grundlæggende omlægning af de økonomiske rammer for drift af afdelingerne. Omfang heraf og forslag til finansiering vil i så fald indgå i budgetrammerne og takst aftaler med kommunerne i de årlige rammeaftaler.

Den midlertidige opnormering af personaleressourcer, som har været nødvendig på grund af det skærpede tilsyn, forventes at resultere i et underskud i 2020. Underskuddet finansieres indenfor socialområdet økonomiske rammer.

**Tidligere indstillinger:
Direktionen indstillede,**

at Højskolebakken Skals i Viborg Kommune lukkes,

at etableringen af fire nye afdelinger i Specialområde Autisme godkendes,

at afdelingerne navngives henholdsvis Botilbuddet Skovvejen, Rindbæk Hus 1, Rindbæk Hus 2 og Toruplund, og

at etablering af afdelingerne sker under forudsætning af en godkendelse til drift af tilbuddene fra Socialtilsyn Midt og Socialtilsyn Nord.

Psykiatri- og socialudvalget indstillede,

at Højskolebakken Skals i Viborg Kommune lukkes,

at etableringen af fire nye afdelinger i Specialområde Autisme godkendes,

at afdelingerne navngives henholdsvis Botilbuddet Skovvejen, Rindbæk Hus 1, Rindbæk Hus 2 og Toruplund, og

at etablering af afdelingerne sker under forudsætning af en godkendelse til drift af tilbuddene fra Socialtilsyn Midt og Socialtilsyn Nord.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Bilag

Høringsmateriale til LMU

Hørings svar LMU SAU Forslag om lukning af afdeling i Skals

Punkt 7: Henvendelse fra regionsrådsmedlem Mikkel Rasmussen om tobakssalg på hospitaler, hvor lokale forhold nødvendiggør dette

1-00-24-19

Resume

Regionsrådsmedlem Mikkel Rasmussen (P) har anmodet om et punkt på dagsordenen om tobakssalg på hospitaler, hvor lokale forhold nødvendiggør dette.

Forretningsudvalget indstiller,

at der med baggrund i de særlige forhold for de psykiatriske patienter skal være mulighed for, at indlagte patienter i de psykiatriske afdelinger i Region Midtjylland kan købe tobaksvarer. Den konkrete løsning tilrettelægges af den lokale ledelse med inddragelse af patienterne og ud fra de lokale forhold. Det anbefales, at der så vidt muligt findes løsninger i samarbejde med eventuelle lokale brugerkiosker.

Hanne Roed stemte imod med følgende bemærkning: "Det er positivt, at der nu åbnes konkret mulighed for at tilgodese psykiatriske patienter, som det blev skrevet ind i den oprindelige beslutning. Det er dog i indstillingen ikke eksplicit præciseret, at muligheden for køb af tobaksvarer ikke må være ved almindeligt salg i (bruger)kiosken.

Dermed åbnes der for almindeligt salg af tobaksvarer i brugerkiosker, hvilket er direkte i modstrid med den oprindelige beslutning."

Sagsfremstilling

Regionsrådsmedlem Mikkel Rasmussen har den 28. januar 2020 henvendt sig med et ønske om at drøfte tobakssalg på hospitaler, hvor lokale forhold nødvendiggør dette.

Mikkel Rasmussen anfører i henvendelsen:

"Kære psykiatriudvalg

Der var flertal for at forbyde salg af tobak på alle hospitaler i regionen og med hensyn til psykiatrien med en lovnig om, at der kunne laves særordninger i psykiatrien. Flere steder i regionen har de i forvejen ikke salg af tobak mere - heller ikke i psykiatrien. Men der kan være lokale forhold, der udfordrer indlagte patienter i psykiatrien, som er rygere, som vi er nødt til at kigge på.

I bagklogskabens klare lys er det blevet til ikke særlig holdbare løsninger med f.eks. "nødkasser" med kun få cigaretter i psykiatrien.

Der er flere argumenter for at lave dispensation for salg af tobak til psykiatriske patienter - nogle af dem er afstand til indkøbssted, stress hos indlagte, øget risiko for selvskade og risiko for unødvendige konflikter og unødigt anvendelse af tvang.

Det er et stort problem på f.eks. Skejby (Aarhus Universitetshospitalet Psykiatrien), fordi stedet er så kæmpe stort, og der er mindst to km til nærmest butik. Mange patienter i psykiatrien har ikke udgangstilladelse til så lange ture. Så hvis de ikke har familie/venner/bostøtte, der kan hjælpe, er de prisgivne. Vi bør som psykiatriudvalg og regionsråd åbne muligheden for alternative løsninger for disse patienter med baggrund i lokale forhold. Det er nok det dårligst mulige tidspunkt at skulle prøve at kvitte smøger, når man lige er blevet indlagt i på en lukket psykiatrisk afdeling.

I brugerkiosken på Skejby kan personale ikke mere købe cigaretter til de af patienterne, som ikke har udgang, eller de der ikke har nogen pårørende eller andre til at kunne købe for dem. De tilbagemeldinger, jeg får, er, at mange tvangssituationer og opkørte situationer kunne være undgået ved at have tobak tilgængeligt og som led i deeskalering af en konflikt i psykiatrien. Vi diskuterer jævnligt nedbringelse af tvang og medicin osv. men tror faktisk, vi risikerer det modsatte her hos specielt de dårligste patienter i psykiatrien - de indlagte uden netværk og uden udgang. Og et rygeplaster eller nikotintyggegummi hjælper ikke her.

Vi er helt klar over, at rygning er usundt, og at det som så meget andet også skal nedsættes, men det er måske ikke i akutpsykiatrien vi skal sætte ind.

Nødkasser og private donationer er i hvert fald ikke efter ideologien "patienten i centrum".

I Skejby ligger psykiatriens brugerkiostkiosk jo ret isoleret. Hvis den ene kiosk fik dispensation, ville mange problemer være løst lokalt der.

1. Har vi allerede fået tilbagemeldinger fra hospitalerne på forbud mod salg af tobak og specielt i psykiatrien?
2. Er udfordringen alene på Aarhus Universitetshospitalet Psykiatrien/Skejby, eller er der andre steder?
3. Og hvad med den nye psykiatri i Gødstrup? Er der tænkt indkøbsmuligheder tæt på?

Så med ovenstående spørgsmål, vil jeg lægge op til, at der tilføjes en passus til regionsrådets beslutning vedrørende salg af tobak på hospitaler, "at der kan være lokale forhold, som f.eks. afstand til indkøbsmuligheder for indlagte patienter, der gør, at man på visse hospitaler må have mulighed for at kunne købe tobak i den lokale hospitalskiosk."

Administrationen har til brug for drøftelsen på mødet udarbejdet vedlagte notat om de foreløbige erfaringer med ophøret af salg af tobak på regionens hospitaler, herunder psykiatrien.

Der er endvidere vedlagt en udtalelse fra det regionale kontaktforum til regionsrådet om ophør af salg af tobak til psykiatriske patienter.

**Tidligere indstillinger:
Direktionen indstillede,**

at henvendelsen om tobakssalg på hospitaler, hvor lokale forhold nødvendiggør dette, drøftes.

Psykiatri- og socialudvalget indstillede,

at der med baggrund i de særlige forhold for de psykiatriske patienter skal være mulighed for, at indlagte patienter i de psykiatriske afdelinger i Region Midtjylland kan købe tobaksvarer. Den konkrete løsning tilrettelægges af den lokale ledelse med inddragelse af patienterne og ud fra de lokale forhold. Det anbefales, at der så vidt muligt findes løsninger i samarbejde med eventuelle lokale brugerkiosker.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Hanne Roed stemte imod med følgende bemærkning: "Det er positivt, at der nu åbnes konkret mulighed for at tilgodese psykiatriske patienter, som det blev skrevet ind i den oprindelige beslutning. Det er dog i indstillingen ikke eksplicit præciseret, at muligheden for køb af tobaksvarer ikke må være ved almindeligt salg i (bruger)kiosken.

Dermed åbnes der for almindeligt salg af tobaksvarer i brugerkiosker, hvilket er direkte i modstrid med den oprindelige beslutning."

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet har den 26. juni 2019 besluttet, at salg af tobaksvarer på hospitalerne i Region Midtjylland forbydes, så snart det er muligt, samt at salg af stærk alkohol forbydes på hospitalerne i Region Midtjylland, så snart det er muligt.

Psykiatri- og socialudvalget drøftede sagen den 5. februar 2020 og besluttede at udsætte den for at få belyst de foreløbige erfaringer med ophør af tobakssalg.

Bilag

Notat om erfaringer med ophør af tobakssalg

Udtalelse fra det regionale kontaktforum til regionsrådet om ophør af salg af tobak